

Sygn. akt I ACa 501/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SA Danuta Mietlicka

Sędziowie: SA Bożena Oworuszko

SO del. do SA Ewa Mierzejewska (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. Maciej Mazuryk

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Nadzorczej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 1 kwietnia 2014 roku

sygn. akt IX GC 431/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od Z. S. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt I ACa 501/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo Z. S. o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Nadzorczej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 377 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Z. S. był członkiem zarządu pozwanej Spółki zarejestrowanej w KRS pod numerem (...) pod firmą (...) Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością z siedzibą w R.. Na dzień 18 lutego 2013 roku zwołane zostało posiedzenie Rady Nadzorczej Spółki. Na godzinę przed planowanym rozpoczęciem posiedzenia dwóch jej członków: A. S. i M. K. złożyło oświadczenia o rezygnacji z pełnienia tych funkcji. Oświadczenia te złożyli na ręce dwóch członków zarządu: powoda oraz T. K.. Następnie A. S. oraz M. K. udali się do pomieszczenia, w którym zebrała się Rada Nadzorcza na zwołane posiedzenie, poinformowali jej przewodniczącego M. C. o złożonych na ręce zarządu rezygnacjach,

wręczyli oświadczenia o rezygnacji i opuścili salę obrad. Po opuszczeniu sali obrad przez te osoby w posiedzeniu Rady Nadzorczej brali udział: przewodniczący M. C. oraz wiceprzewodniczący K. S.. Rada kontynuowała obrady w tym składzie i podjęła objętą porządkiem obrad zaskarżoną uchwałą nr (...) w sprawie odwołania z funkcji wiceprezesa – członka zarządu T. K. i Z. S.. Uchwała została przyjęta jednogłośnie w głosowaniu tajnym. Powód o treści zaskarżonej uchwały dowiedział się z pisma Rady Nadzorczej z dnia 18 lutego 2013 roku. Zgodnie z postanowieniami umowy spółki członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Zgromadzenie Wspólników (§ 13 pkt.13 umowy spółki), Rada Nadzorcza składa się z 3 do 6 członków (§ 23 umowy spółki), członków Zarządu Spółki powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza (§ 22 pkt 5 oraz § 29 umowy spółki). Regulamin Rady Nadzorczej przewiduje w § 13, że Rada może podejmować uchwały zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy jej członków, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy pod warunkiem, że wszyscy członkowie zostali zaproszeni na posiedzenie Rady. Rada Nadzorcza w dniu 18 lutego 2013 roku składała się z czterech członków: przewodniczącego M. C., wiceprzewodniczącego K. S., A. S. oraz M. K.. Sąd Okręgowy powołując się na pogląd wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdził, iż oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka rady nadzorczej spółki akcyjnej jest skuteczne z chwilą jego złożenia temu organowi, który zgodnie ze statutem spółki powołał członków rady nadzorczej. Orzeczenie to ma odpowiednie zastosowanie do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Nie może budzić wątpliwości, iż żadne z oświadczeń woli złożonych w dniu 18 lutego 2013 roku przez A. S. i M. K. nie było złożone do zgromadzenia wspólników. Nie mogło zatem wywołać oczekiwanego przez ich autorów skutku prawnego. W sytuacji, gdy dwóch członków Rady Nadzorczej opuściło jej posiedzenie, to pozostałych dwóch jej członków, w tym przewodniczący, władni byli podjąć zaskarżoną uchwałą zamieszczoną w porządku obrad. Wszyscy członkowie czteroosobowej Rady byli zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku jej posiedzenia, co potwierdzili przybywając na to posiedzenie. Członkowie, którzy pozostali na sali obrad stanowili połowę składu Rady Nadzorczej. Z tych przyczyn powództwo należało oddalić.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał przepisy art.252 § 1 ksh i art.250 ksh.

O kosztach procesu orzekł zgodnie z przewidzianą w art. 98 §1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc zasadą odpowiedzialności za wynik sporu.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył Z. S.. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 218 § 3 ksh w związku z art. 202 § 4 ksh poprzez jego niezastosowanie a w konsekwencji uznanie, iż rezygnacja złożona przez członków rady nadzorczej spółki była bezskuteczna; art. 218 § 3 ksh w związku z art. 202 § 5 ksh w związku z art. 746 § 2 kc poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż rezygnacja z funkcji członka rady nadzorczej nie wywołuje skutków z chwilą jej złożenia; art. 205 § 2 ksh poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż zarząd spółki nie jest uprawniony do przyjęcia rezygnacji z funkcji członka rady nadzorczej; art. 215 § 1 ksh poprzez jego niezastosowanie, a tym samym odmowę stwierdzenia nieważności uchwał podjętych przez radę nadzorczą, w skład której wchodziło jedynie dwóch członków.

Niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy: art. 217 § 1 kpc w związku z art. 227 kpc poprzez pominięcie prawidłowo zgłoszonych dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach rejestrowych pozwanej spółki, a w konsekwencji nie uwzględnienie okoliczności, iż tak sąd rejestrowy jak i pozwana spółka uznały rezygnacje z funkcji członka rady nadzorczej, złożone przez A. S. i M. K. za skuteczne, a tym samym będące podstawą ujawnienia poprzez wykreślenie wpisu w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy rozstrzygając sprawę nie dopuścił się naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego, ani nie uchybił zasadom procedury. Sąd Apelacyjny podziela zarówno dokonane w toku sprawy ustalenia faktyczne, jak i ich ocenę prawną, przyjmując je za własne.

Przepis art. 202 § 4 ksh dotyczący rezygnacji członka zarządu, mający z mocy art. 218 §3 ksh odpowiednie zastosowanie również do rezygnacji członka rady nadzorczej, wskazuje jedynie jaki skutek wywołuje taka czynność. Jest nim wygaśnięcie mandatu członka, który złożył rezygnację. Regulacja ta w żaden sposób nie określa natomiast przesłanek, od których spełnienia uzależniona jest skuteczność rezygnacji. W kwestii złożenia rezygnacji przepisy art. 202 § 5 w związku z art. 218 § 3 ksh odsyłają do stosowanych odpowiednio przepisów o wypowiedzeniu zlecenia przez przyjmującego zlecenie. Chodzi tu o przepisy art. 746 § 2i § 3kc, wskazujące na możliwość wypowiedzenia zlecenia w każdym czasie, na odpowiedzialność przyjmującego zlecenie za szkodę w przypadku gdy wypowiedzenie nastąpiło bez ważnej przyczyny, a zlecenie było odpłatne, a także na niemożność zrzeczenia się z góry uprawnienia do wypowiedzenia zlecenia z ważnych powodów. Zatem również przepisy, do których stosowania odsyłają cytowane art. 202 § 5 w związku z art. 218 § 3 ksh, nie zawierają wymogów skuteczności rezygnacji. Dlatego dla oceny tej kwestii należy stosować ogólne przepisy prawa. W pierwszej kolejności oświadczenie o rezygnacji wymaga oceny w oparciu o przepis art. 61 §1kc w związku z art. 2 ksh. W świetle tych przepisów nie ulega wątpliwości, iż oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka rady nadzorczej, będące jednostronną czynnością prawną jest skuteczne z chwilą złożenia go innej osobie w taki sposób, aby mogła zapoznać się z jego treścią. Zarówno przepisy kodeksu spółek handlowych, jak i kodeksu cywilnego nie zawierają bezpośredniej regulacji dotyczącej kwestii który podmiot jest uprawniony do złożenia mu przedmiotowego oświadczenia o rezygnacji przez członka rady nadzorczej. Zagadnienie to było natomiast przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 9 maja 2012 roku w sprawie sygn. akt V CSK 223/11 (OSNC 2012/12/145, LEX Nr 1211882) Sąd Najwyższy wskazał wprost, że oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka rady nadzorczej jest skuteczne z chwilą jego złożenia temu organowi, który zgodnie ze statutem spółki powołał członków rady nadzorczej. Wprawdzie orzeczenie to wydane zostało w stanie faktycznym dotyczącym spółki akcyjnej, to jednak zważywszy, że poddany analizie w tamtej sprawie przepis art. 385§1 i § 2ksh zawiera analogiczną regulację, jak przepis art. 215§1 i §2 ksh w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, brak przeszkód do tożsamej oceny przedmiotowego uprawnienia w odniesieniu do Rady Nadzorczej pozwanej w niniejszej sprawie Spółki. Również w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 maja 2012 roku w sprawie sygn. akt V CSK 238/11 (LEX Nr 1232630) Sąd Najwyższy podzielił powyższy pogląd, oceniając równocześnie, że złożenie przez członka rady nadzorczej rezygnacji z tej funkcji na ręce zarządu spółki nie powoduje wygaśnięcia jego mandatu. Analogiczne stanowisko wyrażone zostało w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 roku w sprawie sygn. akt V CSK 313/12 (LEX Nr 1365762). W przedstawionych w tej sprawie motywach Sąd Najwyższy stwierdził, że „mając na uwadze rolę rady nadzorczej jako stałego, obligatoryjnego organu nadzorczego spółki nie wydaje się możliwe uznanie, że samo złożenie rezygnacji przez członka pozbawia go funkcji w radzie nadzorczej. Gdyby już z chwilą złożenia oświadczenia o rezygnacji stawało się ono skuteczne, to rada nadzorcza mogłaby zostać pozbawiona możliwości działania. Tak działałoby się zawsze, gdy po rezygnacji członka lub członków rady nie spełniałaby ona wymagań określonych w ustawie lub statucie. To, komu należy doręczyć oświadczenie woli o rezygnacji z członkostwa w radzie nadzorczej będzie zależało od tego w jakich okolicznościach ta rezygnacja zostaje złożona i do jakich skutków może ona prowadzić. Gdy rezygnacja członka rady miałaby prowadzić do tego, że rada nie będzie odpowiadać wymogom przewidzianym w art. 385 § 1 i 2 k.s.h. i w związku z tym będzie niezdolna do pełnienia swojej ustawowej funkcji, oświadczenie o rezygnacji powinno się stać skuteczne dopiero z chwilą gdy może zapoznać się z nim walne zgromadzenie. Taka interpretacja skutków oświadczenia o rezygnacji ma swoje uzasadnienie w tym, że o ustaniu członkostwa powinien decydować ten kto decyduje o jego powstaniu. Skoro brak jest regulacji, która wprost wskazywałaby od kiedy rezygnacji członka rady jest skuteczna, to należy poszukiwać rozwiązania, które ma swoje oparcie w ogólnych regulacjach prawa cywilnego oraz prowadzi do takiego rozwiązania, które nie naraża spółki na to, że może ona przez dłuższy czas nie mieć organu nadzorczego. Dlatego w sytuacji gdy rezygnacja członka rady prowadzi do tego, że liczba członków spada poniżej minimum określonego w ustawie lub statucie, uznać należy, iż rezygnacja wtedy staje się skuteczna, gdy zapozna się z nią walne zgromadzenie. Członek rady nadzorczej składając rezygnację musi się więc liczyć z tym, że jego stosunek członkostwa w radzie nadzorczej ustanie dopiero w chwili gdy walne zgromadzenie zapozna się z jego oświadczeniem

woli w tej sprawie. Takie rozwiązanie zapobiega nadużywaniu uprawnienia do rezygnacji w celu dezorganizacji funkcjonowania spółki. Adresatem oświadczenia o rezygnacji powinien być ten kto powołuje członka rady (walne zgromadzenie, osoba wskazana w statucie)”.

Przytoczone wywody należy uznać za w pełni adekwatne do oceny stanu faktycznego zaistniałego w niniejszej sprawie. Bezsporne bowiem jest, że w przypadku stwierdzenia, że rezygnacja członków Rady Nadzorczej pozwanej spółki w osobach A. S. i M. K. była skuteczna już z chwilą złożenia w dniu 18 lutego 2013 roku oświadczeń na ręce przewodniczącego Rady, a wcześniej wobec dwóch członków zarządu Spółki, zaistniałby stan niezdolności Rady Nadzorczej do pełnienia swojej ustawowej funkcji. Jej skład liczyłby bowiem jedynie dwie osoby, co pozbawiałoby ją możliwości działania.

Wbrew zarzutowi skarżącego stanowisko Sądu I instancji nie jest wyrazem uwzględnienia „jednostkowego orzeczenia Sądu Najwyższego”. Przeciwnie, przytoczone wyżej wyroki wskazują na ugruntowanie linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w przedmiotowej kwestii. Natomiast pogląd zaprezentowany przez skarżącego, wywodzony ze stanowiska zaprezentowanego w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 maja 2013 roku sygn. akt I A Ca 147/13 (LEX Nr 1324668), należy w tych okolicznościach uznać za odosobniony.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 217 § 1 kpc w związku z art. 227 kpc poprzez pominięcie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach rejestrowych pozwanej Spółki i w konsekwencji nie uwzględnienie okoliczności, że Sąd Rejestrowy i pozwana Spółka „uznały rezygnacje z funkcji członka rady nadzorczej”. Ustalenie podstaw, w oparciu o które Sąd Rejestrowy dokonał wykreślenia z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego A. S. i M. K. jako członków Rady Nadzorczej pozwanej Spółki, pozostaje bez wpływu na ocenę skuteczności złożonej przez te osoby rezygnacji w dniu 18 lutego 2013 roku. Poza sporem jest, że wymienione osoby poza ustnymi oświadczeniami o rezygnacji z funkcji członków rady nadzorczej, złożonymi na ręce przewodniczącego rady oraz dwóch członków zarządu, złożyły również w dniu 18 lutego 2013 roku pisemne oświadczenia dotyczące przedmiotowej rezygnacji, zarejestrowane w sekretariacie pozwanej Spółki (kopie oświadczeń k.62, 63). Brak podstaw do oceny, że pisma te nie otrzymały prawidłowego biegu i nie zostały po dniu 18 lutego 2013 roku przedstawione organowi Spółki uprawnionemu do ich przyjęcia, tj. zgromadzeniu wspólników. Zgodnie z przytoczonym wyżej przepisem art. 61 § 1 kc w związku z art.2 ksh zawarte w tych pismach oświadczenia stały się skuteczne z chwilą gdy doszły do uprawnionego organu Spółki w taki sposób, że mógł się on zapoznać z ich treścią. Należy zauważyć, iż powód nie zarzucał w toku postępowania przed Sądem Okręgowym, ani nie zarzuca w apelacji, aby pisma zawierające oświadczenia A. S. i M. K. o ich rezygnacji z funkcji członków Rady Nadzorczej pozwanej Spółki nie doszły po dniu 18 lutego 2013 roku do wiadomości Zgromadzenia Wspólników skutkując wygaśnięciem ich mandatów. Nie zachodziły zatem podstawy do dokonywania przez Sąd Okręgowy ustaleń dotyczących decyzji organów pozwanej Spółki zapadłych po dniu 18 lutego 2013 roku, jak również dotyczących przesłanek wpisu w Rejestrze Przedsiębiorców dokonanego przez Sąd Rejestrowy w dniu 11 lipca 2013 roku. Okoliczności te są bowiem bezprzedmiotowe dla oceny ważności zaskarżonej uchwały podjętej w dniu 18 lutego 2013 roku.

Mając powyższe na uwadze należało uznać zarzuty apelacji za pozbawione podstaw faktycznych oraz prawnych, co skutkowało jej oddaleniem stosownie do art. 385 kpc. Konsekwencją tego jest rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za instancję odwoławczą, o których Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z regułą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 i § 3 kpc w związku z art. 99 kpc i art. 391 §1 kpc.

SSO del. E. Mierzejewska SSA D. Mietlicka SSA B. Oworuszko